

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **B. S. J. K.**, zast. advokátem JUDr. PhDr. Oldřichem Choděrou, se sídlem AK Národní 25, Praha 1, proti žalovanému **Nejvyššímu státnímu zastupitelství – Kolegiu na úseku ochrany utajovaných skutečností**, se sídlem v Brně, Jezuitská 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2004, č. j. 5 Ca 31/2004 – 16,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2004, č. j. 5 Ca 31/2004 – 16, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Výše označeným usnesením soudu byla odmítnuta žaloba, kterou žalobce (nyní stěžovatel) brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 11. 2003, kterým byl zamítnut opravný prostředek proti rozhodnutí 1. náměstka ředitele NBÚ ze dne 27. 8. 2003, č. 3225/2003- NBÚ/07 – SO. Městský soud v Praze odmítl žalobu podle ust. § 68 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.) pro nepřipustnost, když žalobou bylo napadeno rozhodnutí, které podle ust. § 77k odst. 6 zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností ve znění pozdějších předpisů, nepodléhá soudnímu přezkoumání.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá nezákonnost napadeného usnesení, když tuto spatřuje v porušení čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud v nálezech č. 738/2000 a č. 322/2001 Sb., mimo jiné uvedl, že rozhodnutí o nevydání osvědčení ke styku s utajovanými skutečnostmi představuje citelný zásah do příslušného pracovního (služebního) poměru, a tedy ve svých důsledcích i do základního práva na svobodnou volbu povolání

dle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny. Tato značně specifická oblast proto spadá pod garance práva na soudní ochranu. Výše uvedeným rozhodnutím Kolegia na úseku utajovaných skutečností tedy došlo k porušení stěžovatelova základního práva. Stěžovatel je přesvědčen, že z pravomoci soudu nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních lidských práv a svobod podle Listiny. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné předeslat, že není jeho úkolem posuzovat otázku zákonnosti rozhodnutí žalovaného, nýbrž má posoudit, zda předchozí řízení trpělo vadami spadajícími pod vymezení v § 103 odst. 1 s. ř. s. tvrzenými v kasační stížnosti, popřípadě některými dalšími vadami, k jejichž přezkumu je Nejvyšší správní soud povolán v řízení o kasační stížnosti z úřední povinnosti.

Ze spisového materiálu, který byl soudu postoupen, vyplynulo, že Kolegium na úseku ochrany utajovaných skutečností rozhodlo o opravném prostředku stěžovatele podle ust. § 77j odst. 2 zákona č. 148/1998 Sb., tak, že jej zamítlo, přičemž se plně ztotožnilo s argumentací rozhodnutí 1. náměstka ředitele NBÚ týkající se naplnění bezpečnostního rizika podle ust. § 23 odst. 2 písm. d) zákona.

Podle ust. § 77k odst. 4 cit. zákona proti rozhodnutí Kolegia není přípustný opravný prostředek; podle odst. 6 cit. ustanovení rozhodnutí Kolegia v řízení o opravném prostředku ani jiná rozhodnutí a opatření podle tohoto zákona, s výjimkou rozhodnutí o pokutách, nepodléhají soudnímu přezkumu.

Došlo-li v průběhu řízení o žalobě, resp. kasační stížnosti postupem, který Ústava ČR v čl. 95 odst. 2 upravuje, k návrhu soudu, i když v jiné právní věci, na zrušení ustanovení zákona, podle něhož měla být zákonnost vydaného rozhodnutí přezkoumávána z důvodu, že jde o ustanovení protiústavní, musí Nejvyšší správní soud k nálezu Ústavního soudu v této věci přihlédnout a nemůže pominout tuto zásadní změnu právního stavu a trvat na formálním naplnění procesního předpisu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) při vědomí, že tím sice koná podle jeho textu, nikoli však smyslu. Žalobou napadené rozhodnutí bylo sice vydáno na základě ustanovení zákona v době vydání účinného, zákonným postupem však bylo dosaženo zrušení daného ustanovení pro rozpor s Ústavou (srov. nálezy Pl. ÚS 11/04 ze dne 26. 4. 2005).

I když k prohlášení protiústavnosti ustanovení § 77k odst. 6 zákona č. 148/1998 Sb., a k jeho zrušení došlo až následně poté, kdy o žalobě rozhodoval Městský soud v Praze, je zjevné, že citované ustanovení zákona vykazovalo znaky protiústavnosti již v době odmítnutí žaloby.

Ústavní soud konstatoval, že zákaz soudního přezkumu stanovený ustanovením § 77k odst. 6 zákona č. 148/1998 Sb. je v rozporu s ústavním pořádkem, protože odporuje ústavně garantovanému právu na soudní ochranu (čl. 36 odst. 2 Listiny) a dále odporuje principům právní jistoty a předvídatelnosti práva vyplývajících z konceptu právního státu. Již v nálezu Pl. ÚS 11/2000 bylo shledáno, že oblast bezpečnostního prověřování je natolik specifická, že ani z ústavního hlediska není možné garantovat všechna procesní práva těchto osob v takové míře, jako tomu je u profesí jiných a u pracovních sporů jejich zaměstnanců. Na druhé straně však ani specifika ochrany utajovaných skutečností nemohou vést k vědomé rezignaci na ústavní ochranu práv prověřovaných osob. Jestliže tedy čl. 36 odst. 1, 2 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy zaručují každému základní právo na spravedlivý proces a jestliže ze soudního přezkumu nesmí být vyloučen přezkum rozhodnutí týkajících

se základních práv a svobod podle Listiny, musí zákonodárce i v tomto případě garantovat přezkum správních rozhodnutí nezávislým soudním orgánem, byť nelze vyloučit nikoli běžný typ řízení, kterým bude jednotlivé případy dostatečně diferencovat.

Ústavní soud dospěl v nálezu ze dne 26. 4. 2005 k závěru, že konstituované řízení před Kolegiem nedostojí nárokům kritéria způsobilosti naplnění účelu (nebo také vhodnosti), dle něhož musí být příslušné opatření vůbec schopno dosáhnout zamýšleného cíle, jímž je ochrana jiného základního práva nebo veřejného zájmu. Jakkoli totiž umožňuje dosáhnout ochrany zájmu na bezpečnosti, není způsobilé dostát nárokům čl. 36 odst. 2 Listiny a zajistit soudní ochranu právům, jež mohla být v souvislosti s bezpečnostním prověřováním dotčena. Tento cíl umožňuje nejlépe dosáhnout soudní přezkum, jehož roli není s to přezkum prováděný Kolegiem nahradit.

Nejvyšší správní soud nepřihlížel k tomu, že ustanovení na základě něhož bylo rozhodnutí vydáno, bylo shledáno v rozporu s ústavním pořádkem.

Z uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž se soud bude zabývat žalobou meritorně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Městský soud v Praze v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 13. června 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu